

488 Metin Tunçay
edevam 15.6.80

13

YENİ DÜNYA'NIN YENİ SERİSİNDE ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR'İN BİR YAZISI

Bakü'deki B11/941/S.2c

Kler
(Gelecek aylarda, Yeni Dünya'nın bu ilk serisinin son örneğinden, birisi C.Ş.İ.Ü. Yazı (ar. Anadolu'da Resmî KP, ikisiyse İstanbul'da İşçi Harekati' üstüne üç yazı aktaracağım.)

Mustafa Suphi'nin Yeni Dünya gazetesinde çıkan son başyazısı, 18 Aralık 1920 tarih ve 65-17. numaradadır: "BMM Hükümeti ve Komünist Fırkası" (bknz. TSA I, s. 227/dn. 211). Bundan sonra, TKP Merkezi Heyeti'nin çoğu üyeleri, arkalarında başkanı Ahmet Cevat Emre, azâlarından bir üç kişilik (~~Mustafa Suphi, Mustafa Suphi, Mustafa Suphi~~ Kayserili İsmail Hakkı) bir Harici Büro bırakarak Türkiye'ye geçmişlerdir. Gazetenin başlığının altında, "TKP Merkezi Heyetinin fikirlerini neşreder ve haftada iki defa çıkar" diye yazmasına karşın, bir sonraki sayının (66-18) tarihi 26 Ocak 1921'dir, yani M. Suphiler grubunun öldürülmelerinden bir gün önce! Daha sonraki sayı, üç hafta arayla 17 Şubat 1921'de yayımlanmıştır ve cinayetten habersiz görünmektedir.

Bundan sonra Yeni Dünya çıkmamıştır. TKP Merkez Komitesinin (67-19) toplu ölüm haberi Bakü'ya ulaşınca, Rus KP ve Komintern'in onayıyla, beş kişilik bir TKP Teşkilât Bürosu oluşturulmuş ve (Eski Sol..., s. 16-17) bu örgütçe seçilen iki delege, 1921 Temmuzunda toplanan Komintern'in 3. Kongresinde Türkiye'yi temsil etmişlerdir. Herhalde, ancak bu kongreden bir süre sonra, 16 Mart 1921 tarihli antlaşma gereğince, Sovyet topraklarındaki TKP örgütü dağıtılmıştır. (Bakü'da)

Bu arada, Türkiye'den Batum'a geçen Nazım Hikmet ile Valâ Nurettin, Bakü'da bulunan Şevket (Süreyya Aydemir) ve Ahmet Cevat (Emre) ile birleştiler ve TKP'li oldular. Sakarya savaşı arifesinde, Şevket (Süreyya) TKP ve Komintern tarafından Türkiye'ye gözlemci olarak gönderildi. (Ruslar, Batum'da yedek güç olarak tuttukları Enver Paşaya ne yapacakları konusunda karar vermek için, Sakarya savaşının sonucunu bekliyordu.) Daha sonra, dört arkadaş KUTV'da okumak üzere Moskova'ya gideceklerdi. 1 Aralık 1921'de Yeni Dünya yeniden yayımlanmaya başladı. Ama bu kere, başlık altı yazısına göre, "Türkçe Komünist gazetesidir." Başlığının yanında iki cümle vardır; Burjuva hükümetlerinin terk-i teslimat teşebbüsleri fare eti yememek için yemin eden kedilerin haline benzer - Kapitalist devletler müstemleke haline koymak istedikleri memleketlere gülyüz gösterirler, kurbanlık koyunu süsleyip okşadıkları gibi.

Gazetenin ilk sayfası: Fransa - Türkiye İtilafı

Anadolu'yu Kim İstismar Edecek?

Anadolu'da Tegallup - BMM Müzakeratından

S. 2: İngiliz Gazeteleri - Bizde Fırkalar (Cim.Dal.)

S. 3: Anadolu'da Ne Gördüm? - Paşalar Arasında ✓

ve Manzum Hikaye (Ahmet)

S. 4: Şuralar Hükümetinin Bir Senelik Şark Siyaseti

(biri Şevket Süreyya'nın olmak üzere sunuyorum.)

İşte, aşağıda bu gazetenin 3. sayfasından iki yazıyı ~~aktarıyorum~~ sunuyorum. Şunu da belirteyim ki, Yeni Dünya'nın bu ikinci serisinin 2. numarası, tek yaprak, elyazısı teksir olarak 15 Kanunusani 1921 (22 olacak!) tarihinde çıkmıştır. Türkiye'ye yönelik olarak ve Türkiyeliler tarafından yayımlanan Yeni Dünya'ların sonu, muhtemelen budur.